

Posudek na diplomovou práci Petry Smolákové: „Vývoj etického ideálu mezi středověkem a renesancí v krásné literatuře tohoto období“

Kolegyně Petra Smoláková ve své diplomové práci provádí deskripci obsahu některých vybraných děl krásné literatury v období mezi středověkem a renesancí. Soustřeďuje se na „Kristiánovu legendu“, na „Příběh o Tristramovi a Izaldě“, na „Román o lišákovi“, na „Písně žáků darebáků“, na Dantovu „Božskou komedii“, na Canterburské povídky, „Chválu bláznivosti.“

Autorka se snaží o excerpce předložených literárních prací, tj. snaží se tato díla komentovat z pozice etické. Hledá etické ideály a jejich příbuznost s estetikou. Začíná popisem významu etického ideálu v Kristiánově legendě „Život a umučení svatého Václava a jeho báby svatě Ludmily.“ Autorka precizuje etické predikáty u jednotlivých protagonistů, dosazuje do textu hodnocení jejich aktů. „Příběh o Tristramovi a Izaldě“ je pozadím, na němž vyvstává důležitá charakteristika pravého rytíře, tj. především otázka věrnosti a přátelství. Soubor se zde vylíčen nejen v rovině neustálých soubojů, ale i uvnitř Tristramovy duše, což je velmi pozoruhodné vzhledem na dobu, kdy dílo vznikalo. Autorka velmi podrobně vysvětluje děj této pozoruhodné práce právě z hlediska složitosti reflexe etické. V dalším popisu se kolegyně Smoláková soustřeďuje na „Román o lišákovi“, v němž nalézá již reflexi reflexe, tj. i skrytou narážku na církevní pokrytectví. Zde chce ukázat, jak literární díla tohoto období promlouvala naprosto jednoznačnou řečí, i když se jednalo o velmi obtížné časové období pro kritiku tohoto druhu.

„Písně žáků darebáků“ jsou autorkou předvedeny jako skrytá kritika prelátů a mocipánů tohoto období. Dantova „Božská komedie“ je zde představena jako kritika celé společnosti, což jistě je i pravdivé. Škoda, že v této části nebyly využity jisté hermeneutické souvislosti, akcentující analogii toho, „Co je nahoře, to je dole!“ „Canterburské povídky“ jsou kolegyní Smolákovou pochopeny jako etický přehled typizovaných postav dobového reliéfu. Stejně tak Erasmus Rotterdamský a jeho „Chvála bláznivosti“ slouží autorce jako pendant zaostalosti středověké společnosti. Poslední část „Gargantua a Pantagruel“ jsou analyzovány stejným způsobem.

Autorka hodnotí filosofické záměry jednotlivých autorů, ale zůstává jen u popisu literárního významu s etickými dovětky, kterým chybí hlubší filosofické zakotvení, proto navrhuji klasifikovat předloženou práci hodnocením: v e l m i d o b ř e s tím, že autorka zodpoví tuto otázku ve své obhajobě:

Co znamená renesance pro vývoj ve filosofii? Co to je „Pimander či Poimander“? Kdo to byl Marsilio Ficino?

V Praze dne 18. 12. 2006

Prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.

